

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte og lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser (Justering af betingelserne for udenlandske statsborgeres ret til statens uddannelsesstøtte (SU), SU uden for klippekortet til visse studieforberedende kurser på gymnasialt niveau efter fuldført gymnasial uddannelse, forenkling af rabatordning og elektronisk kommunikation m.v.)

11. november 2005
Ref.: mgp/les
J.nr.: 2005-4211

I. Generelt

Lovudkastet blev den 14. oktober 2005 sendt til høring med svarfrist den 28. oktober 2005 hos 61 myndigheder, organisationer m.fl. Desuden har lovudkastet været offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 61 hørte har 29 afgivet høringssvar, og heraf har 11 bemærkninger til lovudkastet. Hertil er der kommet en henvendelse som respons på lovudkastet via Høringsportalen. Høringsliste med angivelse af, hvem der har afgivet høringssvar, er vedlagt som bilag 1.

I nedenstående følger resumé af høringssvarene efterfulgt af kommentarer hertil.

II. Væsentlige bemærkninger til lovudkastet

A. Ændring af lov om statens uddannelsesstøtte

1. Udenlandske statsborgeres ret til SU

Rektorkollegiet og **SU -rådet** anfører, at udenlandske statsborgere, der fortsætter på en kandidatuddannelse umiddelbart efter endt bacheloruddannelse i Danmark, skal kunne fortsætte med at modtage SU, uden ny ligestilling. Baggrunden er, at det i bemærkningerne til lovudkastet tilkendegives, at ligestilling af udenlandske statsborgere kun sker til den uddannelse, den studerende er i gang med.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Rektorkollegiets og SU-rådets bemærkninger om ligestilling af udenlandske statsborgere, der starter på kandidatuddannelsen efter gennemført bacheloruddannelse, knytter sig til de regler, der tænkes udformet i en kommende bekendtgørelse på baggrund af bemyndigelses-

bestemmelsen i § 2 a, stk. 4, som affattet i lovudkastets § 1, nr. 5. Reglerne agtes udformet, så ligestilling til en uddannelse i visse tilfælde kan videreføres. Den situation, der nævnes af Rektorkollegiet og SU-rådet, vil være et eksempel på dette.

Rektorkollegiet og **SU -rådet** foreslår, at formuleringen ”ikke danske statsborgere” i den foreslåede ændring i § 1, nr. 12, ændres til ”udenlandske statsborgere” så der i hele loven anvendes samme betegnelse for samme persongruppe.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Formuleringen ”ikke danske statsborgere” i den foreslåede ændring i § 1, nr. 12 og § 3, stk. 2, ændres til ”udenlandske statsborgere”. Dermed vil samme betegnelse for samme persongruppe anvendes i hele lovudkastet.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) mener som udgangspunkt, at alle studerende uanset nationalitet skal have lige ret til at modtage SU, idet det vil tiltrække mange dygtige studerende fra udlandet. DSF mener dog ikke, at dette skal have betydning for danske studerendes muligheder for at uddanne sig.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

DSF's forslag om, at alle uanset statsborgerskab skal have lige ret til SU, må antages at medføre en så betydelig merudgift, at det allerede af den grund bør afvises.

Civiløkonomerne opfordrer til, at der skabes klarhed i reglerne om, hvordan SU-midlerne disponeres i forbindelse med studier i udlandet.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Civiløkonomernes opfordring relaterer sig til en artikel i ”Urban” den 19. oktober 2005, der handler om EU-statsborgeres muligheder for at misbruge det danske SU-system. Samtidig udtrykkes, at der er et hul i de danske regler, som hidtil ikke har været kendt.

Det er ikke tilfældet. I henhold til EU-retten er Danmark forpligtet til at yde uddannelsesstøtte til EU-statsborgere på visse betingelser, herunder også til uddannelse i udlandet. Der er hidtil ikke tildelt uddannelsesstøtte i større omfang end det, Danmark er forpligtet til efter EU-retten. EU-retten er kompleks og samtidig dynamisk, da den blandt andet bygger på udviklingen i EF-domstolens praksis.

Datatilsynet gør opmærksom på, at indhentning af oplysninger fra udlændingemyndighederne i forbindelse med tildeling af SU til udenlandske statsborgere kræver et klart og utvetydigt retsgrundlag.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Med de ændringer i SU-lovens § 39, stk. 1, der foreslås i lovudkastets § 1, nr. 12, skabes hjemmel til at indhente oplysninger fra udlændingemyndighederne om opholdsgrundlaget for udenlandske statsborgere. Det er hensigten fx ved terminaladgang at indhente de oplysninger fra udlændingemyndighederne, der er nødvendige for styrelsens virksomhed eller er påkrævet for afgørelser, som styrelsen skal træffe.

Udenlandske statsborgere, der søger SU, oplyses på ansøgningskemaet om, at der indhentes oplysninger hos udlændingemyndighederne.

2. Supplerende stipendium til gymnasial supplerings (GS)

DSF, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Rektorkollegiet, SU-rådet, Akademikernes Centralorganisation (AC) og Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) har afgivet bemærkninger til lovudkastets § 1, nr. 9, om, at der ikke skal kunne gives supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning til gymnasiale suppleringsforløb i form af GSK, fagpakke hf (hf+) og fagpakke hhx.

DSF mener ikke, at visse studerende selv skal betale for suppleringsfag, idet det vil kunne betyde, at en gruppe unge aldrig får taget en lang videregående uddannelse. Det anføres, at der kan være mange gode grunde til, at unge mennesker beslutter sig for at ville starte senere på en videregående uddannelse og derfor også finder ud af, at de mangler nogle suppleringsfag.

FTF giver udtryk for, at de første 12 års skolegang (grundskole + ungdomsuddannelse) i Danmark skal være gratis for voksne, der ikke fra starten fik 12 års skolegang. Det bør efter FTF's opfattelse også gælde voksne, der med en overstået gymnasial uddannelse på et senere tidspunkt finder ud af, at det er nødvendigt med gymnasial suppleringsforløb for at få adgang til en videregående uddannelse.

Rektorkollegiet og SU -rådet finder det beklageligt, at kursister, hvis adgangsgivende eksamen er afsluttet for flere år siden, og som af forskellige årsager ikke fortsatte med gymnasial suppleringsforløb lige efter afslutning af en adgangsgivende eksamen, selv skal betale for at få bedre studiekompetence. Det kan føre til, at enkelte borgere ikke får en videregående uddannelse, fordi de ikke har pengene til deltagerbetaling.

AC giver udtryk for, at de nye bestemmelser om betaling for suppleringsforløb reelt vil skabe barrierer i uddannelsessystemet. Det harmonerer efter AC's opfattelse ikke med regeringens uddannelsespolitiske målsætninger om øget fleksibilitet, fagkombinationer og samspil mellem fagene i uddannelserne, herunder uddannelsesreformen på universiteterne. AC nævner som eksempel en filosofistuderende på bacheloruddannelsens 3. år, der ønsker at tage matematik som tilvalg, men ikke

har det krævede niveau i matematik, og som følge heraf skal supplere på GSK. Den pågældende vil skulle betale for suppleringen, idet der er gået mere end 2 år efter afslutningen af den gymnasiale uddannelse.

GL anfører, at brugerbetaling på studiekompetencegivende uddannelser er uhensigtsmæssig og i en række tilfælde vil virke kontraproduktivt. GL giver udtryk for, at undervisningsministeren ikke ved lov bør afskæres fra gennem en bekendtgørelse i særlige tilfælde at give stipendier til dækning af brugerbetaling. Det anføres som eksempel, at en studerende, der er begyndt på en videregående uddannelse inden for den 2-års frist, der er angivet i GS-bekendtgørelsen, et stykke inde i studierne beslutter at læse et sidefag, hvortil kræves supplerende af den adgangsgivende uddannelse mere end 2 år efter, at denne er afsluttet. GL foreslår, at undervisningsministeren på bekendtgørelsesniveau får mulighed for at beslutte, at der kan ydes supplerende stipendium til dækning af betaling for undervisning.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Den i medfør af GS-bekendtgørelsens § 11 indførte betaling for undervisning ligger uden for SU-lovgivningens område. Blot giver SU-lovudkastet ikke mulighed for at give supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisningen. Den tilskyndelse, der ligger i reglerne om, at undervisningen på GSK, fagpakke hf+ og fagpakke hhx er gratis, hvis den gymnasiale supplerende påbegyndes på et tidligt tidspunkt efter afslutningen af den gymnasiale uddannelse, vil blive afsvækket, hvis der skal kunne gives supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisningen.

For så vidt angår supplerende i form af GSK, jf. bekendtgørelse nr. 459 af 10. juni 2005 om gymnasial supplerende, har GSK til formål at give ansøgere med studentereksamen, højere forberedelseksamen, højere handelseksamen, højere teknisk eksamen eller anden tilsvarende gymnasial eksamen mulighed for at opfylde adgangskravene til en videregående uddannelse. Det er således et tilbud for dem, der har en gymnasial eksamen, men i deres eksamen mangler et eller flere fag på et niveau, der er krævet for at kunne søge optagelse på en videregående uddannelse.

Uddannelsessøgende, der allerede er i gang med en videregående uddannelse, får SU til denne uddannelse efter reglerne om SU inden for klippekortet. I det omfang de under deres videregående uddannelse tager sideløbende GSK-fag, berører det ikke deres SU. De får fortsat SU til deres videregående uddannelse. Reglerne om SU til GSK finder således ikke anvendelse. I det omfang de tager orlov fra den videregående uddannelse for at supplere den gymnasiale uddannelse med GSK-fag, vil de være SU-berettiget efter de almindelige regler om SU uden for klippekortet til supplerende. Studerende vil skulle betale for suppleringskurset i medfør af § 11 i GS-bekendtgørelsen, hvis de begynder senere end den 1. oktober i det kalenderår, der er 2 år efter det kalenderår, hvor den adgangsgivende eksamen er afsluttet. Også i den situation ville tilskyndelsen til at komme tidligt i gang med supplerende bli-

ve afsvækket, hvis der blev indført en mulighed for at opnå supplerende stipendium.

3. Godkendelse af private erhvervsrettede uddannelser i Danmark

DSF bemærker til lovudkastets § 1, nr. 6, at Undervisningsministeriet fortsat skal være den øverste myndighed til at godkende private uddannelser og finder det yderst problematisk, hvis styrelsen skal overtage denne funktion. **DSF** finder, at staten skal være øverste myndighed, hvad angår godkendelse af private uddannelser.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har som en statslig styrelse under Undervisningsministeriet i en årrække forestået den forberedende behandling af ansøgningerne om SU-godkendelse af private uddannelser.

4. Andet

DSF bemærker, at de gerne havde set, at der i dette lovudkast også var medtaget et forslag om fleksible lånerater. **DSF** oplyser, at de længe har ønsket, at denne mulighed skulle være tilstede i SU-systemet med det formål at nedsætte de studerendes stadig stigende SU-gæld.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Med henblik på fremtidige ændringer er det nu noteret, at **DSF** ønsker, at der indføres mulighed for at optage SU-lån med fleksible lånerater.

B. Ændring af lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser

Hovedstadens Udvalgsråd (HUR) påpeger, at eventuelle ændringer i reglerne om fremvisning af dokumentation skal ske i samarbejde med trafikelskaberne. I den forbindelse skal der tages hensyn til, at trafikelskaberne ikke belastes økonomisk, hvis nye dokumentationskrav øger muligheden for snyd. **HUR** påpeger tillige nødvendigheden af samarbejde med trafikelskaberne ved ændringer i kommunikationen mellem trafikelskaberne og styrelsen. **HUR** ønsker desuden understreget, at elektronisk kommunikation er en mulighed, men ikke et ufravigeligt krav.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

I den foreslåede § 3, stk. 4, kan undervisningsministeren fastsætte regler om, hvornår befodringsrabatmeddelelsen skal fremvises. Dette åbner mulighed for en modernisering af ordningen, så trafikelskaberne ved elektronisk opslag direkte kan kontrollere, om den studerende opfylder betingelser for rabat. Styrelsen stiller disse oplysninger til rådighed. Det vil ikke være muligt at foretage en sådan modernisering uden samarbejde med trafikelskaberne. Indtil moderniseringen er

gennemført, vil kravet om, at de studerende altid skal fremvise rabatmeddelelsen ved anmodning af rabat, fortsætte uændret. Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 5, stk. 1, nr. 1, gør det tillige muligt, at oplysninger om ordningen – herunder opgørelsen af, hvilke beløb der er givet i rabat, som trafikskaberne i dag sender med post på diskette – fremover kan sendes elektronisk til styrelsen. Umiddelbart skal det i samarbejde med trafikskaberne kortlægges, hvilke muligheder der er for elektronisk kommunikation.

Lærerseminariernes Rektorforsamling bemærker, at uddannelsesstederne påføres en yderligere administrativ belastning. Dette begrundes med, at afgørelse om 12 måneders ekstra befordringsrabat efter lovens § 1, stk. 4, træffes efter indstilling fra uddannelsessteder, og at styrelsen kan bestemme, at uddannelsesstedet selv træffer afgørelse om ret til befordringsrabat, herunder ret til 12 måneders ekstra befordringsrabat. Lærerseminariernes Rektorforsamling udtrykker desuden bekymring for den stigende tendens til bemyndigelser.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

§ 1, stk. 4, hvorefter styrelsen kan godkende, at studerende kan få befordringsrabat i op til 12 måneder efter, at de har opbrugt deres muligheder for SU, trådte i kraft 1. januar 2001. Det følger af loven, at afgørelsen træffes efter indstilling fra uddannelsesstedet. På dette punkt, er der således ikke tale om, at uddannelsesstederne pålægges en ny administrativ byrde. For så vidt angår styrelsens bemyndigelse til at bestemme, at uddannelsesstederne træffer afgørelse om ret til befordringsrabat, er der tale om en udlægning af opgaver som led i decentraliseringsprocessen på SU-området.

Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestuderende (FHS) foreslår, at den besparelse, der opnås ved kun at sende rabatmeddelelser til de studerende, der har brug for den, kommer de studerende til gode. FHS foreslår tillige, at der skabes en yderligere besparelse ved at gøre det muligt for de studerende at printe rabatmeddelelserne ud på egne computere eller få meddelelserne udleveret på uddannelsesstedets SU-kontor.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

For at begrænse mulighederne for snyd har styrelsen blandt andet efter drøftelse med Rigsrevisionen udarbejdet en ny type befordringsrabatmeddelelse, hvor de oplysninger, der skal forevises ved anmodning om rabat, står på et plastiklamineret dokument i kreditkortstørrelse. I dokumentet er der indarbejdet en roset, der ikke kan kopieres eller skannes. Denne type befordringsrabatmeddelelse vil ikke, som FHS foreslår, kunne printes fra de studerendes eller uddannelsesstedets computer.

FHS foreslår, at støtten til ungdomsbilletter hos DSB og Arriva ændres, så alle studerende kan købe ungdomskort mod fremvisning af gyldigt studiekort.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

DSB og Arrivas ungdomsrabatter via fx Wildcard er kommercielle produkter, der ikke er statsligt subsidierede. FHS's forslag falder således uden for lovudkastets område.

DSF er uenig i forslaget om, at rabatmeddelelsen fremover ikke skal sendes til de studerende med posten. Det frygtes, at det vil skabe et uigennemskueligt system, hvor de studerende ikke bliver opmærksomme på deres rettigheder i SU-systemet.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det må bero på en misforståelse, når DSF bekymrer sig over, at de studerende ikke længere vil modtage rabatmeddelelser med posten. Lovudkastet åbner blot mulighed for, at de studerende efter en modernisering af befordringsrabatordningen kan modtage afgørelse om ret til rabat elektronisk fx via e-boks, mens trafikskaberne får direkte oplysning om retten til rabat. Indtil da vil rabatmeddelelserne blive udsendt med post som hidtil.

Datatilsynet anfører, at der må formodes at være tale om videregivelse af oplysninger til en offentlig myndighed, når styrelsen skal videregive oplysninger til de transportansvarlige trafikskaber. Datatilsynet anbefaler desuden, at der alene videregives oplysninger om, hvorvidt den studerende har ret til rabat eller ej til de transportansvarlige.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

På befordringsrabatområdet er det hensigten udelukkende at videregive oplysninger om, i hvilke måneder, de studerende har ret til rabat. Oplysningerne videregives til de transportansvarlige, der i dag er amtskommunerne, Bornholms Regionskommune, DSB og HUR (de to sidstnævnte er offentlige myndigheder).

III. I øvrigt

Herudover er der foretaget visse tekniske ændringer i lovudkastet og lovbemærkningerne.